

Zygmunt Gloger (1845–1910) – wybitny polski archeolog, etnograf, historyk, pisarz, publicysta, kolekcjoner. Autor licznych publikacji, w których płynnie łączył warsztat wszechstronnego uczonego z talentem narratora, obdarzonego świetnym, lekkim i błyskotliwym piórem. W swych dziełach dał wielostronny, głęboki i nakreślony z epickim oddechem obraz XIX stulecia. Związany przez całe życie z Podlasiem, pograniczem Wielkiego Księstwa Litewskiego i Korony.

Do najważniejszych dokonań naukowych i pisarskich Glogera należą: *Obchody weselne* (1869), *Daśna ziemia bielska i jej częstkowa szlachta* (1873), *Daśna ziemia łomżyńska* (1876), *Geografia historyczna ziem dawnej Polski* (1900), *Rok polski w życiu, tradycji i pieśni* (1900), *Encyklopedia staropolska ilustrowana* (t. 1–4, 1900–1903), *Obrzęd weselny polski z pieśniami i przemowami* (1901), *Białowieża w albumie* (1903), *Dolinami rzek. Opisy podróży wzdłuż Niemna, Wisły, Bugu i Biebrzy* (1903).

Recenzje

Tom pierwszy *Pism rozproszonych* świetnie pokazuje wielość gatunkową tekstów Glogera. Są wśród nich poważne studia naukowe, artykuły, korespondencje, okazjonalne szkice, reportaże, doniesienia. Tom ten przynosi zatem interesujący przegląd uprawianych w XIX wieku form refleksji publicystycznej, naukowej i popularnonaukowej, pokazując zawodność dzisiejszych kwalifikacji gatunkowych i rodzajowych. Recenzowany tom nie tylko zapowiada pojawienie się kolejnych, ale także jest sygnałem nowej epoki w badaniach nad twórczością Glogera, tak ważną dla zrozumienia kultury polskiego XIX wieku. Uwagę zwraca niesłychanie solidne przygotowanie edytorskie tomu, a także not, indeksów i skorowidzów (ważnych zwłaszcza w przypadku czasopism, z którymi współpracował Gloger).

Z Recenzji prof. dr hab. Ewy Paczoskiej
(Uniwersytet Warszawski)

Edycja krytyczna pism rozproszonych Zygmunta Glogera jawi się jako Heideggerowskie „wydarzenie się” tekstu. Z jednej strony ma ono swoją bardzo konkretną siłę kulturotwórczą, przypominając postać niezwykle etnografa, historyka i publicysty, którego zebrane w tomie „myśli ulotne” zainteresują tak badacza kultury XIX wieku, jak i przeciętnego czytelnika, zainteresowanego historią obyczaju. Jednak przede wszystkim, i to stanowi niewątpliwie o sile tego tomu, jest to „zderzenie” tekstów XIX-wiecznego obserwatora rzeczywistości kulturowej ze współczesnymi imaginariami. W tej perspektywie Gloger jawi się jako badacz kultury i historii niezwykle przenikliwy, którego spostrzeżenia nie straciły wcale na aktualności. Czytając *Pisma rozproszone*, można tylko zastanawiać się, czy to Zygmunt Gloger wyprzedzał swoje czasy, czy też my „nie dorosiliśmy do swych lat”.

Z Recenzji dr. hab. Adama Regiewicza, prof. AJD
(Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie)

Zygmunt Gloger

Pisma rozproszone
1863–1876

tom 1

Zygmunt
Gloger
Pisma rozproszone
1863–1876

■ tom 1